

Grondwettelijk Hof

**INFORMATIEVE NOTA
BETREFFENDE HET ARREST NR. 2/2016**

In geval van onenigheid tussen de ouders of bij afwezigheid van keuze vanwege de ouders, mag het kind niet verplicht alleen de naam van de vader dragen.

Bij zijn arrest nr. 2/2016 vernietigt het Grondwettelijk Hof de bepaling van de wet van 8 mei 2014 krachtens welke een kind in geval van onenigheid tussen de ouders over zijn familienaam of in geval van afwezigheid van keuze vanwege de ouders, steeds de familienaam van de vader krijgt.

Het doel van de wet bestond erin mannen en vrouwen gelijk te behandelen ten aanzien van de wijze waarop de familienaam wordt overgedragen aan een kind of aan een geadopteerde.

Het Hof is van oordeel dat de moeders door die regel op discriminerende wijze worden behandeld omdat hij tussen de vader en de moeder van een kind een verschil in behandeling instelt dat uitsluitend gegrond is op het criterium van het geslacht, hetgeen tot gevolg kan hebben dat aan de vader een vetorecht wordt gegeven.

Het Hof heeft echter ervoor gekozen de gevolgen van de vernietigde regel te handhaven tot 31 december 2016, hetgeen de wetgever ertoe verplicht vóór die datum een nieuwe regel in te stellen.

De moeder van een kind en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen hebben bij het Grondwettelijk Hof twee beroepen tot vernietiging ingesteld tegen een bepaling van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde. Die bepaling voorziet erin dat wanneer de ouders het niet eens zijn over de keuze van de naam van het kind of wanneer zij geen keuze maken, het kind de naam van de vader toegewezen wordt (art. 335, § 1, tweede lid, derde zin, van het Burgerlijk Wetboek). Bij zijn arrest nr. 2/2016 van 14 januari 2016 vernietigt het Hof die bepaling.

Teneinde door België aangegane internationale verbintenissen in acht te nemen en inzonderheid de verbintenis om aan vrouwen en mannen gelijke rechten toe te kennen wat de overdracht van de naam aan het kind betreft, biedt de wet van 8 mei 2014 de ouders de mogelijkheid ofwel de naam van de vader, ofwel de naam van de moeder ofwel een dubbele naam te kiezen samengesteld uit die twee namen in de door hen bepaalde volgorde. De wetgever heeft aldus geopteerd voor de wilsautonomie van de ouders veeleer dan voor een bij wet vastgelegd systeem van naamgeving, met één beperking evenwel: kinderen van dezelfde ouders moeten dezelfde naam dragen.

De wetgever heeft ook het geval bekeken van onenigheid tussen de ouders of van afwezigheid van keuze. Alleen die bepaling is voor het Grondwettelijk Hof aangevochten.

Het Hof wijst erop dat, anders dan het recht om een naam te dragen, het recht om zijn familienaam te geven aan zijn kind niet als een grondrecht kan worden beschouwd. Inzake regeling van de toewijzing van de naam beschikt de wetgever bijgevolg over een ruime beoordelingsbevoegdheid, voor zover hij het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, in samenhang gelezen met het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven, in acht neemt.

Het Hof wijst vervolgens erop dat de keuze van de wetgever om de voorrang te geven aan de wilsautonomie van de ouders, het noodzakelijk maakt de wijze te bepalen waarop de familienaam wordt toegekend voor het geval dat de ouders het oneens zijn of geen keuze maken, ook al heeft de wetgever voor het overige erop toegezien de gevallen van onenigheid te beperken door de ouders een ruime keuze te bieden. Het kan worden verantwoord dat de wetgever zelf de naam vastlegt die het kind zal dragen wanneer er onenigheid of afwezigheid van keuze is, veeleer dan aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid te laten. Het is immers in die aangelegenheid van belang de naam van een kind vanaf zijn geboorte op een eenvoudige, snelle en eenvormige wijze te bepalen.

Personen die zich in soortgelijke situaties bevinden, namelijk de vader en de moeder van een kind, worden door de bestreden bepaling echter verschillend behandeld aangezien in geval van onenigheid tussen de ouders of bij afwezigheid van keuze, het kind verplicht alleen de naam van de vader draagt. In hun recht om hun familienaam over te dragen aan hun kind worden de moeders aldus anders behandeld dan de vaders.

Dat verschil in behandeling, zo stelt het Hof vast, is gegrond op het criterium van het geslacht van de ouders. Alleen zeer sterke overwegingen kunnen een verschil in behandeling verantwoorden dat uitsluitend op het geslacht is gegrond.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever de keuze voor de naam van de vader heeft verantwoord door de traditie en de wil om de hervorming geleidelijk tot een goed einde te brengen. Het Hof oordeelt dat noch de traditie, noch de wil om geleidelijk vooruitgang te boeken kunnen worden geacht zeer sterke overwegingen te zijn die het bekritiseerde verschil in behandeling verantwoorden, terwijl de doelstelling van de wet erin bestaat de gelijkheid van mannen en vrouwen te verwezenlijken. De bestreden bepaling kan overigens tot gevolg hebben dat aldus aan de vader van een kind een vetorecht gegeven wordt in het geval dat de moeder van het kind de wil te kennen geeft aan dat kind haar eigen naam of een dubbele naam te geven en de vader het met die keuze niet eens is.

Het Hof vernietigt dus de bepaling van de wet van 8 mei 2014 die erin voorziet dat in geval van onenigheid tussen de ouders of bij afwezigheid van keuze, de naam van de vader aan het kind wordt toegekend.

Teneinde rechtsonzekerheid te vermijden, inzonderheid gelet op de noodzaak om de naam van het kind vanaf zijn geboorte te bepalen, en tegelijkertijd de wetgever de mogelijkheid te bieden een nieuwe regeling aan te nemen, handhaaft het Hof de gevolgen van de vernietigde bepaling echter tot 31 december 2016.

Deze informatieve nota, opgesteld door de referendarissen die met de persrelaties zijn belast en door de griffie, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest noodzakelijk opgebouwde redeneringen noch de specifieke nuancerings van het arrest.

Het arrest nr. 2/2016 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<http://www.const-court.be/public/n/2016/2016-002n.pdf>).